

Kunstløftet

- et initiativ for å øke kvaliteten på kunst og kultur for barn og unge

Innledning

Norsk kulturråd har som en av sine hovedsatsinger for perioden 2006-2009 å heve kvaliteten på kunst og kultur for og blant barn og unge. Som et ledd i denne satsingen ser rådet det som nødvendig å sette i gang prosjekter som kan gi kunstnerisk produksjon og formidling rettet mot barn og unge et kvalitativt løft. Prosjektet "Kunstløftet" er et slikt initiativ. Prosjektet er tenkt som et flerårig utviklingsprosjekt med et første prøveår der det lyses ut prosjektmidler. Erfaringene fra det første prøveåret vil være avgjørende for om rådet viderefører prosjektet.

Bakgrunn og mål for prosjektet

Norsk kulturråds arbeid på barne- og ungdomskulturområdet bygger på en visjon om at alle barn og unge i Norge skal få oppleve nyskapende kunst og kultur av høy kvalitet. Erfaringen fra mer enn ti års arbeid på området viser samtidig at det er mindre prestisjefyllt for kunstnere å produsere og formidle kunst og kultur til barn og unge enn til voksne. Skal visjonen innfris må det derfor jobbes målrettet for å gi kunst- og kulturuttrykk til barn og unge bedre produksjonsvilkår og en styrket plass i offentligheten.

Utfordringene på området er mange og komplekse. Kulturrådet har i seinere år arbeidet med å stimulere til prosjekter der profesjonelle kunstnere og formidlere samarbeider med og involverer barn og unge i kunstproduksjoner som aktive og likestilte deltakere. Denne prioriteringen har vært inspirert av hvordan nyere barne- og ungdomsfaglig forskning understreker at barn er kompetente og samhandlede individer. Skal kunst engasjere og nå fram til barn og unge, må den åpne for barn og unges egne kulturuttrykk og deres ønske om deltakelse.

I dag synes det imidlertid som om behovet for å øke kunnskapen og kompetansen på området kunst for barn og unge er en særlig utfordring. Kunstproduksjoner for barn og unge assosieres ofte med produksjoner der pedagogisk "riktige" temaer og motiver dominerer framfor kunstnerisk utforskning og utprøving. De forventes ikke å være interessante som kunst for voksne, og blir heller ikke gjenstand for samme grad av kritisk refleksjon og debatt. Hvis kunst og kultur rettet mot barn og unge skal få et kvalitativt løft, må denne situasjonen endres. Kunstfeltens aktører må stimuleres til å ta i bruk det som eksisterer av både barnefaglig og kunstfaglig kunnskap om kunst og kultur for og blant barn og unge, og til å prøve ut samarbeid med relevante fagmiljøer i konkrete kunstproduksjoner. Det må videre legges til rette for at en løpende refleksjon rundt vilkår og utfordringer knyttet til kunstnerisk produksjon og formidling for denne målgruppen, blir en del av den offentlige samtalen om kunst og kultur.

For å lykkes med dette målet ser Kulturrådet et behov for at det etableres og videreutvikles arenaer der utprøving av nyskapende kunstproduksjoner for barn og unge kan finne sted. I løpet av de siste 10-15 årene har det skjedd store endringer i de krav som stilles til rom for kunstproduksjon og -formidling når det gjelder fysisk infrastruktur, muligheter for tverrkunstnerisk samarbeid og program- og nettverksutvikling. Det er viktig at arenaer for produksjon og formidling av kunst for barn og unge stimuleres til en tilsvarende oppgradering og utvikling. På området barne- og ungdomskultur er det samtidig viktig at faglige diskusjoner, kunnskapsutvikling og det å prøve ut nye samarbeidsmodeller på tvers av relevante fagmiljøer, inngår som en naturlig del av en slik arenautvikling.

"Kunstløftet" som initiativ kan på denne bakgrunn oppsummeres i tre hovedmål. Prosjektet skal gi området barne- og ungdomskultur et kvalitativt løft gjennom å stimulere til:

- etablering og videreutvikling av produksjonsarenaer med rom for utprøvende og nyskapende kunstproduksjoner for barn og unge
- utvikling av kunstproduksjoner og formidlingstiltak for barn og unge der det å prøve ut modeller for samarbeid mellom kunstnere og aktører med barnefaglig kompetanse inngår som en del av prosjektet
- utvikling av prosjekter som fremmer dialog, debatt og økt kunnskap blant kunstfeltenes aktører om vilkår og utfordringer knytter til produksjon og formidling av kunst for barn og unge

Kulturrådet ser det som viktig at de prioriteringer og initiativer rådet tar på området barne- og ungdomskultur skjer i aktiv dialog med profesjonelle kunstnere og kulturaktører, men også med et blikk på hvordan større, offentlige satsinger som Den kulturelle skolesekken berører kunstfeltene. Gjennom Den kulturelle skolesekken får barn i grunnskolealder og etter hvert også ungdom i videregående skole, et kunst- og kulturtilbud. Barn i alderen 0-6 år er ikke omfattet av et tilsvarende tilbud. Rådet ønsker derfor at det å bidra til utviklingen av nyskapende kunstproduksjoner for de minste barna, skal være et av delmålene for "Kunstløftet" som initiativ.

Kulturrådet vil samtidig minne om at barn og unge ikke er en språklig eller kulturelt homogen gruppe. De utgjør et mangfold av identiteter og erfaringsbakgrunner som bør gjenspeiles i et tilsvarende mangfold av kunst- og kulturuttrykk. Å bidra til etablering eller videreutvikling av arenaer for produksjon og formidling av kunst som tar høyde for og inkluderer målgruppen barn og unge med minoritetsbakgrunn, er derfor også et av delmålene for "Kunstløftet".

Gjennomføring av "Kunstløftet"

"Kunstløftet" vil starte opp med et første prøveår innen årsskiftet 2007/2008 i form av en bred utlysning av prosjektmidler der målet er å stimulere kunstnere, kunstformidlere og andre profesjonelle aktører til å formulere prosjekter som kan bidra til økt kunnskap, flere arenaer og nye måter å produsere og formidle kunst til barn og unge på. Kulturrådets erfaring fra tidligere satsinger og utviklingsprogrammer og spesielt på området barne- og ungdomskultur, er imidlertid at det å lyse ut midler på Norsk kulturråds nettsider og i annonser ikke er tilstrekkelig som virkemiddel for å lykkes med større satsinger og forsøksprosjekter. Skal "Kunstløftet" innfri målet om å være et utviklingsprosjekt som skal gi området barne- og ungdomskultur et kvalitativt løft, må initiativet følges opp i handling både før og etter utlysning av midler. Dette gjelder både med tanke på å få de beste aktørene i kunstfeltene til å utvikle

prosjekter, og med tanke på initiativets mål om å stimulere til økt kunnskap og kritisk refleksjon. For å få til det siste er det nødvendig å handle aktivt for å stimulere til nettverksbygging gjennom idédugnadsmøter og seminarer der utveksling av kunnskap og erfaringer mellom deltakere i prosjektet og mellom deltakere og relevante eksterne aktører og fagmiljøer, vil stå sentralt. (Det vil bli ansatt en prosjektleder med ansvar for å operasjonalisere "Kunstløftet" som utviklingsprosjekt i et første prøveår.)